

Betaling for offentlighedens brug af Skov- og Naturstyrelsens arealer

Mange friluftaktiviteter på Skov- og Naturstyrelsens arealer er gratis for brugerne.

For en række aktiviteter, der forudsætter Skov- og Naturstyrelsens tilladelse til brug af arealer, bygninger mv., betinges tilladelsen dog ofte af en brugerbetaling, hvor der f.eks.

- er et marked (f.eks. jagt),
- er tale om en egentlig kommerciel aktivitet (f.eks. teambuilding),
- af brugeren opnås eksklusive rettigheder (f.eks. areal til splatterguns),
- specialindrettes et område (f.eks. til golf), eller
- der ydes en særlig service af styrelsen (f.eks. opsyn eller oprydning).

Omfanget af betaling afspejler på den ene side samfundets forventninger og forpligtelser til styrelsen om at stille ydelser til rådighed for borgerne, og på den anden side samfundets ønske om, at Skov- og Naturstyrelsen samtidig oppebærer indtægter fra visse brugere mhp. bl.a. finansiering af driften af arealerne.

I det følgende gennemgås generelle regler og retningslinier. Det skal fremhæves, at når der fastsættes en konkret pris, herunder også øvrige vilkår, knyttet til aktiviteten, vil prisfastsættelsen også typisk skulle ske på baggrund af en konkret vurdering, som afspejler lokale forhold.

Reglerne

Udgangspunktet for prisen for brug af styrelsens jord, bygninger, brugsrettigheder mv. er som hovedregel markedsniveauet, jfr. Udlejeaktstykket, Akt 117 11/1 1980 og Finansloven. Dvs. at betalingen for lejen/brugen skal afspejle markedsprisen.

Begrænsninger i brugen af det udlejede, f.eks. af hensyn til flora, fauna, den øvrige offentligheds adgang mv. vil i sig selv kunne medføre, at markedslejen bliver lavere, end hvad der kan opnås for tilsvarende private arealer og bygninger.

Lejeafgiften kan ansættes lavere end markedslejen - i visse tilfælde som vederlagsfri udnyttelse - for bygninger og arealer til brug for visse organisationer, institutioner, forskning og forsøg. Det gælder f.eks. bygninger og arealer til brug for organisationer, hvor fremme af naturforståelsen er en vigtig del af formålet, til museer eller til informations- og udstillingsvirksomhed, der tilsigter at give almenheden en øget forståelse for de formål, der omfattes af naturbeskyttelseslovens § 1.

Styrelsen kan herudover tillade, at der på styrelsens arealer vederlagsfrit afholdes arrangementer o.l., når der ikke med det enkelte arrangement er et egentligt kommercielt sigte eller det medfører særlige udgifter for styrelsen.

Naturbeskyttelseslovens §§ 22-28 samt Adgangsbekendtgørelsen, bkg. nr 251 af 29/03/2005, giver fri og gratis adgang til den typiske familieskovtur på Skov- og Naturstyrelsens arealer.

I Adgangsbekendtgørelsen §§ 7 og 17, præciseres, at organiserede aktiviteter mv. ikke må gennemføres uden ejerens tilladelse – det gælder f.eks. erhvervsmæssige og sportsarrangementer, herunder orienteringsløb mv.

Ejeren kan gøre en sådan tilladelse betinget af betaling, idet staten, kommuner eller folkekirken kun kan betinge betaling til dækning af de særlige omkostninger arrangementet medfører for ejeren. Dette gælder dog ikke for erhvervsmæssige arrangementer.

Tilsammen betyder det, jfr. spørgsmålet om arrangementets kommercielle/ikke-kommercielle sigte, at selv om en aktivitet i tilknytning til en organiseret aktivitet, f.eks. salg af is ved et orienteringsløb, i sig selv måtte anses for kommerciel, så skal der alligevel ikke opkræves afgift, når sigtet med arrangementet – her orienteringsløbet – ikke er kommercielt.

Yderligere fastlæggelser af betalingspolitik for særlige områder

Der findes ikke nogen entydig facitliste til fastlæggelse af priser og øvrige forhold i de tilfælde, hvor Skov- og Naturstyrelsen tager betaling – bl.a. fordi der som nævnt skal foretages en konkret afvejning.

I overvejelserne om prisen for brug af arealer mv. kan bl.a. indgå:

- om der er et betalingsvilligt publikum
- om styrelsens økonomiske gevinst står mål med indsatsen for at skaffe gevinsten
- om betaling kan regulere/kompensere for nedslidning af et område
- om graden af eksklusivitet ved tilladelsen
- om der er et egentligt kommercielt sigte med arrangementet
- om der findes en kendt pris på det lokale marked
- om styrelsens mulighed for, i højere grad end private lodsejere har mulighed for, at kunne bidrage til en fornuftig fordeling af brugen af naturarealerne her i landet
- om betaling vil virke hindrende for generelle samfundsunderstøttede aktiviteter, f.eks. som et bidrag til folkesundheden
- om produktet ligger indenfor de særlige forpligtelser indbefattet i fx Skovlovens § 2 eller tilsvarende bestemmelser i andre love
- om produktet er et led i Skov- og Naturstyrelsens almindelige oplysningspligt, jfr. Naturbeskyttelsesloven m.fl.

Betaling bruges dog som hovedregel ikke til at give adgang til aktiviteter, som ikke harmonerer med, hvad statens naturarealer i øvrigt skal bruges til.

Vedr. eksklusivitet fastlægges i Udlejeaktstykket, at arealer, bygninger mv., der af tekniske eller andre grunde kun kan udlejes til eller stilles til rådighed for enkeltpersoner/begrænset kreds, som hovedregel skal udlejes på markedsniveau. Men evt. begrænsninger i udnyttelsen af det lejede – fastsat af hensyn til varetægelse af offentlighedens adgangsmuligheder eller beskyttelse af flora og fauna – vil i sig selv kunne medføre, at markedsprisen bliver lavere.

I forbindelse med styrelsens formidlingsvirksomhed, som f.eks. naturcentre, naturvejledning, foldere mv., vil det i øvrigt oftest stride mod aktiviteternes formål – fx formidle til flest mulige eller fremme en hensigtsmæssig adfærd – at opkræve en betaling for en formidling, som har et mere generelt sigte.

Udover foranstående generelle overvejelser kommer spørgsmålet om betaling for eventuelle særlige ydelser. Det kan typisk omfatte f.eks. betaling for oprydning, særlige p-forhold, opsyn, særlige genstande, og en vis lokal belastning/slid/beslaglæggelse af et område, herunder at den øvrige offentlighed eller andre brugere begrænses i muligheden for at benytte området.

I flere tilfælde er der for at sikre en vis ensartethed i de lokale afvejninger fastsat særlige rammer for betaling af visse ydelser. Som eksempler på principielt stadig gældende rammer kan nævnes:

- naturformidling mv. i notat af 24. maj 1994. Her er alene angivet vejledende satser, som skal justeres til aktuelle og lokale forhold
- naturskoler mv. i notat af 11. juli 1995, hvor det fremhæves at naturskoler er en hovedmålgruppe for naturformidlingen, og at naturvejledningen derfor kan gennemføres uden generel betaling. Såfremt efterspørgslen efter naturvejledning overstiger de konkrete muligheder kan brugerbetaling til de mere perifere målgrupper bruges til at regulere efterspørgslen
- rideskoler mv. i notat af 8. august 1995, hvor det fastsættes, at rideskoler mv. skal betale for den forretningsmæssige brug i forbindelse med udlejning af heste f.eks. til turister, hvorimod der ikke skal betales for ridning, der især foretages af medlemmer af foreninger med almene formål, uanset hvem der ejer hestene, eller hvor ridningen foregår på heste i privat opstalding mv., og
- jagt og vildtforvaltning i notat 15. marts 1994 hvor betalingen for områder, hvor jagten udlejes, fastlægges gennem traditionel jagtudlejning, typisk ved udbud og i overensstemmelse med markedslejen.

Ovenstående vil derfor typisk kunne medføre

- ingen betaling for indsamling til velgørende formål, for rollespil eller lignende, koncerter med gratis adgang, kurser for undervisningsinstitutioner, information/foredrag og lign. som led i styrelsens myndighedsudøvelse og almindelige oplysningsvirksomhed som myndighed og arealforvalter mv.
- betaling for brug af arealer til reklamefilm, overlevelseskurser, kommercielle idrætsarrangementer, koncerter, kommercielle turarrangementer, cirkus, hestevognskørsel, information/foredrag som led i kommercielle arrangementer, og hvor styrelsens bidrag ikke kan anses for at være led i styrelsens almindelige myndighedsudøvelse og oplysningsvirksomhed mv.